

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Török világ a hódolt Budán

borított, azért a törökök is vásároltak és nem mosakodásra használták fel.

De nemcsak az élelmiszerárusok foglalták el az utcákat. Ott voltak a *vaódi és hamisészkereskedők*, aztán a *nyergesek, fegyvercsiszárok*, akik a díszes, díszesebb árujukat nagy hanggal és ugyancsak több nyelven kínálták. A *köszörűsök* dalolva élesítették a sebesen forgó kövön a szikrázó fringiót, handzsárt és kést s a *rémüvesek, szattyángyártók, cserzővargák és foltozók, erszényesek és papucsosok* is mindennap elfoglalták helyüket a tereken, utcákon.

Borbélyok, kávéfőzők, pénzváltók

Az utcák állandó aakjai voltak a *borbélyok*, akiknek műhelye élfért egy ládában, kivéve a széket, amelyet ők foglaltak el addig, amíg vendég nem érkezett. S aztán a *kávéfőzők*, akik déli előtt és déután az utcákon, dé körül pedig a konyhasátrak körül zörgötték kis csészéiket, hogy a figyelmet magukra terejék. *Mindennap sokadóm* volt s a hangos, zür-zavaros keleti jellegű utcai élel naplementével ért véget.

De ekkor is volt Budavárnak egy utcaja, amely felé sokan irányították lépéseiket. Ez az utca napjainkban sokáig Werbőczy nevével viselte, ma Táncsic Mihály-utca a neve. Akkor „szidó szállítás” elnevezés alatt ismerték. Ebben az utcában nehéz vastáblák védtek az abakokat és a súlyos vaspántos tőgyfa kapukat mindig zárva tartották. Itt voltak a *pénzváltók és pénzkölcsönzők* akiket törökök, magyarok, katonák és polgárok egyaránt fekerestek.

Az utcákon sokszor sietősen végigment a *mamelukok megbízható őrsége*. A vásárosátrak között első sorban a hűsítő tepsik érdekelték őket, hogy valamely török katona nem várakozik-e titott pecsenyére. Odamentek a *mamelukok a bormérőkhöz* is és bizony bekiérték azt a törököt, akit boriváson, vagy borvásárláson értek. Ilyenkor nemcsak az igazhitű török bűnhődött, hanem a hitellen svősgazda vagy bormérő is, akitől ekobozták a meglévő borkészletét. Gyakran egész jeentékeny mennyiségű bort vittek be a *mameluk* laktanyában, azonban aligha öntötték a Dunába...

H. I.

A törökök lizenőt évvel a mohácsi csata után 1541-ben telepedtek meg Budán s 1686-ig volt kezükön a Vár és a város, amelynek élete a csaknem másfélszáz éves hódoltság alatt teljesen megváltozott. A török időben a Mátyás templom fődámi volt, tiz ulema (oktató pap) munkálkodott benne. Ezenkívül volt bőven mecset, minaret, és dervis kolostor, a lakosság pedig hevenyészve összelákoit faépületekben húzódott meg. Igen sok idegen fordult meg ezidőben a Várban. Évente a zarándokok tömege lepte el *Garzi Gürz Elias* baba gelérhegyi és *Gül baba* rózsadombi otthonát, majd később sirkápolnáját s *rengeeg kalmár és árusember* ment fel naponta a Várba. Oniotta őket a Szombai kapu. Mindent az utcákon árultak: kenyeret, sajtot, rizskását, gyümölcsöt, zöldséget kínáltak négy-ötféle nyeiven, bábeii zürzavarban.

Sírkövön szeletelik a húst

A vizet lóhálon hozták a Dunából s minden házba bekiáltott a vízhorzó. *A marhát, birkát az utcán vógták* le s ott nyúzták meg és szeletették a húst, valamelyik temetőből odahozott lapos síremléken, amelyet ha nem volt húsárusítás, szakállszáritónak használtak. Azon üldögéltek az árusok, kiabáltak, pelykálkodtak, veszekedtek. *A haászok* a básiájuk feől érkeztek kosarakban hozták a vergődő csukát, pontyot, márnát, amit éjszaka fogtak. Mások a budai hegyvidékről jöttek s *esalán közt tartott rákot* árultak. Aki nem akart ételkészítéssel bajódni, az a *konyhasátrakat* kereste fel, ahol állandóan főztek a *pilótot*, sültették a húst. A török katonák igen megkedvelték a szabadég alatti sültést-főzést s szívesen áldogáltak a *lacikonyhasátrak* körül. Itt aztán megízlelhettek olyan húsfét is, amely a tilított örömök közé tartozott. Az ételkészítők sátrai körül magyar kínálások is fel-felhangzottak:

— Bort vegyenek!

A *borárusok magyar emberek* voltak, akik Pomázról, Káláztól, Órszól jöttek, a legelőbben azonban Szentendréről és Óbudáról. A bort kúacsban, üvegben, tömlőben, kisebb-nagyobb faedényben árulták s bár Allah tidja a

XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			Oszályozás
Szerző:	A. S.		
Cím:	A budai vár története...		9.439 11541/1686
Forrás:	Magyar Vasárnap		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)
(Hely)	1950. aug. 13.		Helyszám:
Személy:			Helyszám:

Budapest nyomda NY., Képz. v. ábrakész. — 1960/50